

Solvejg Jehle ei responsabla per las lavurs da tgira sut Vergera visavi Curaglia.

La tgira da surfatschas agricolas carschidas en succeda meinsvart en territori spundiv.

Engaschament cumplein da tutta calira.

Nina Pfaff ei substituta dil meinafatschenta dil Project uaul da muntogna. Quater stads ha ella era luvrau sill' alp da cauras Puzetta en Val Medel.

Tgira digl ur digl uaul ei necessaria pir che zacu

Il Project uaul da muntogna vul s'engaschar ils proxims onns systematicamein ella Val Medel enten tener liber surfatschas che creschan en

DA HANS HUONDER / ANR

■ **Surfatschas agricolas che vegnan buca cultivadas ni pasculadas creschan en mintg'onn in tec pli fetg. Schegie che la confederaziun metta a disposiziun mieds finansials per impedir quei, han biars purs semplamein buca la peda da far quella lavur.** Il Project uaul da muntogna vul sorprender ina tala incarica ella Val Medel ils proxims onns. Gia uonn vegn prestau lavur en quella direenziun. Dapi onns s'engascha il Project uaul da muntogna en Val Medel, uonn en tut otg jamnas. Las empermas quater jamnas ein ils voluntaris stai occupai egl uaul da proteenziun. Leu han els tgirau la regiuvinaziun. Plontas da feglia che sorprendan all'entschatta d'ina regiuvinaziun il domini ein vegnidas tagliadas ora per aschia far plaz denter auter al pègn.

Quellas lavurs ein vegnidas fatgas el contuorn da Gliarauns e Plaun Tschaler sur Curaglia. Sper la tgira dils trutgs necessaris per las lavurs egl uaul han las participontas ed ils participonts digl engaschament en Val Medel era erigiu ina nova seiv per la proteenziun digl uaul giuven a Soliva. Leu ein seivs veglias medemamein vegnidas allontanadas.

Promover la biodiversitad

In auter engaschament ei succedius ils davos dis visavi Curaglia. En gruppas da mintgamai diesch persunas per jamna ei vegniu tagliau ora caglias en loghens che vegnevan pasculai ni schizun cultivai pli baul. «La finamira ei buca semplamein da runcar tut quei ch'ei d'entuoorn. Singulas specias da plontas lein nus schar prosperar, aschia per exempel il tschercher selvadi, igl ischi ni puma caura. Per-

encunter lein nus allontanar badugna e collera che dominescha fetg», di la menadra da quei project, l'inschigniera forestala *Solvejg Jehle*. La giuvna dunna oriunda da Baviera en Germania ei gest lundervi da scriver sia lavur da master. En quella sefatschenta ella dil tema management regional en territoris da muntogna. Demografia, agricultura e forestalesser vegnan tractai en quella lavur aschi bein sco il turissem, respectivamein ils bassegns dil temps liber.

La lavur che succeda visavi Curaglia sur Vergera va ella categoria dalla tgira dalla cuntrada cultivada, respectivamein la tgira digl ur digl uaul. «La finamira ei da procurar che parts da quella surfatscha san puspei vegnir pasculadas cun cauras ni nuorsas. Aschia sa la biodiversitad vegnir promovida», di Jehle ch'ei era stada engaschada duront in stad sill'alp da cauras Puzetta, medemamein en Val Medel. L'jamna vargada ein diesch persunas stadas engaschadas el territori, da quei otg dalla Germania e duas dalla Svizra, la gronda part dunnas.

Tgira cuntinuada

«Savens ein parcelas pintgas pertuccadas da surfatschas che stuessen vegnir tenidas libras da plontas. Ina coordinaziun d'ina tala tgira ei lu indispensabla», di la substituta dil Project uaul da muntogna cun sedia a Trin, *Nina Pfaff*. Igl exempel visavi Curaglia nua ch'ei vegn luvrau dapresent muossa quei. Nov parcelas ein pertuccadas dalla tgira. Il terren agricol che duess vegnir tgraus ei registraus el catalog cun mesiras davart la qualitat dalla cuntrada. «Als purs maunca savens il temps da far quella lavur, aschia che nus savessen s'imaginar da prestar quei sur-

vetsch igl avegnir sco nus fagein dil remiment era tiel forestalesser», puntuescha Pfaff.

Purs che hagian temps e peda da segidar, per exempel era cun maschinas, seigien secapescha beinvegni e savessien lu era profitar directamein da quella subvenziun. Cass cuntrari duessen quella flessegier ella cassa dil Project uaul da muntogna che presta la lavur: «Quels daders gidan a curclar silmeins ina part da nossas expensas per exempel per dimora ni proviant per las participontas ed ils participonts da quels engaschaments», di la geologa.

In concept fa senn

In concept co proceder ei aunc buca avon maun: «Nus havein semplamein vuliu dar in'entschatta uonn. Las lavurs da questa stad taxein nus en quei senn sco project da pilot.» Communablamein culs representants dalla vischnaunca ed ils purs pertuccai duein ils proxims pass vegnir discussiunai.

In concept a liunga vesta fagessi seigiramein senn. Tenor Pfaff giavischan ils purs era semeglientas lavurs ellas alps. Leu ei il problem che bia surfatscha crescha en medemamein avon maun. La tgira duei denton en mintga cass succeder mo leu nua ch'ei vegn silsunter era puspei pasculau.

Medemamein duei vegnir discutau cu far quella lavur: «Nus savessen era s'imaginar da prestar la lavur dalla tgira digl ur digl uaul igl atun. Lu stuessen nus per exempel buc ir atras ils praus cun fein ni risdiv per arrivar els loghens da lavur. Lu havessen ils purs eventualmeins era dapli temps per segidar.»

Igl engaschament egl uaul da muntogna ei buca caussa da mintgin.

Survesta dil territori visavi Curaglia. Surfatschas che vegnevan cultivadas ni pasculadas pli baul ein carschidas en.